

Bijlagenboek 8.13

MEMO

Onderwerp	Documentnummer	Datum
Effect oeverdijk op visstand en visserij	AMMD-002858 (17.117218)	2-2-2017

De volgende informatie is afkomstig uit Van Ek & Puts, 2016¹: De visstand in het Markermeer is aan veranderingen onderhevig. Sinds de jaren '80 van de vorige eeuw is een daling in de visbiomassa te zien voor soorten die van belang zijn voor de beroepsvisserij en recreatieve visserij, namelijk snoekbaars, spiering, baars, blankvoorn, brasem en aal. In opdracht van de Stichting Transitie IJsselmeer hebben adviseurs, experts en beroepsvissers, gezamenlijk een "gedeelde werkelijkheid" opgesteld voor het Markermeer (en IJsselmeer). De gedeelde werkelijkheid richt zich vooral op de oorzaken achter de dalende visbestanden. De experts en beroepsvissers hebben aangegeven dat door een afname van nutriënten in het water door een afname in productie, de toename in helderheid (wat leidt tot een toename van mosselen en een afname van algen) en onttrekking van vis door visetende watervogels en beroepsvisserij belangrijke oorzaken zijn voor de achteruitgang van de visbestanden.

Daarnaast speelt de inrichting van het watersysteem een belangrijke rol. Het Markermeer heeft een sterk kunstmatig karakter. Het meer heeft een groot oppervlak, is uniform in aanwezige habitats en heeft weinig ondiepe gebieden. Verder is de invloed van de oevermilieus op de nutriëntenbelasting en soortenrijkdom beperkt, omdat natuurlijke oevers vrijwel niet aanwezig zijn. Het grotendeels ontbreken van natuurlijke oevermilieus is altijd duidelijk zichtbaar geweest in de soortensamenstelling van het Markermeer. Zo heeft altijd een beperkt aantal algemene vissoorten gedomineerd en ontbreken plantminnende vissoorten vrijwel volledig. Het grotendeels ontbreken van natuurlijke oevermilieus en de daaruit afkomstige nutriëntenbijdrage aan de productiviteit van het water is in het verleden gecompenseerd door de hoge externe belasting op de meren. Nu deze externe belasting sterk is afgenomen, manifesteert het gemis van natuurlijke oevers zich. Vanuit visproductie is de huidige situatie dubbel ongunstig: de externe belasting is weliswaar teruggebracht naar de vroegere situatie, maar de inrichting en de peilfluctuaties blijven onnatuurlijk waardoor de visproductie extra laag wordt.

Een belangrijkste systeemmaatregel voor het verhogen van de visproductie is het verbeteren van de inrichting van het watersysteem. De aanleg van de oeverdijk met bijbehorend tussenwater sluit hier goed op aan. In het tussenwater wordt voorzien in een natuurlijk peilbeheer met meer natuurlijke overgangen tussen land en water (waterriet en moeraszone). Er wordt daarnaast gestreefd naar ondiep, helder en plantenrijk water. De ondergelopen oevers en plantenrijke delen vormen een paai- en opgroei habitat voor een groot aantal vissoorten waaronder plantminnende soorten. Het tussenwater staat via een aantal vispasseerbare kunstwerken in verbinding met het Markermeer. Dit betekent dat vis uit het Markermeer in het voorjaar naar het tussenwater kan migreren om zich voort te planten. De jonge vissen groeien vervolgens in het tussenwater op en kunnen in een later stadium terug naar het Markermeer migreren. Door de aanleg van het tussenwater zal dus een robuuster systeem voor vis ontstaan in het Markermeer, waar de visstand (en ook de sport- en beroepsvisserij) van zal profiteren. De aanwezigheid van vis in het tussenwater is gunstig voor het tegengaan van watergebonden insecten (vooral muggen). Muggenlarven vormen namelijk een belangrijke prooi voor vis.

Kortom: de oeverdijk heeft een positieve bijdrage aan de visstand in het Markermeer.

¹ Ek, R. van & Puts, T., 2016. Visie natuurcompensatie MMD. D.d. 22 augustus 2016.